

Txoritxo berria

ETBk irudia berritu du. 18 urte iraun zituen hiru koloreko txoritxo ezagunak agur esan dio pantailari eta EITBren irudi korporatiboari. Txoritxo bizirik dago, baina estilizatuago orain, hegazti oso bat izan barik, gora begira dagoen txori-soslai bat dugu orain.

Bati baino gehiagori entzun diot faltan botatzen dela txoritxo pantaila irudian. Orain letraz ageri den ETB-1 hori tristeagoa dela zeharo. Ohitzea izango da kontua, akaso. Ni, bederen, ez naiz sartuko irudi korporatiboen auzi honetan, ez baitakit ezer irudigintzari buruz. Berrikuntzari buruz lagun batek esan zidan komentario kritikoa aipatuko dut, hala ere: tradizioa sortzeko aukera galdu dugula. Coca-colak 120 urte irudi berarekin tradizioa eta historia egin dezakeen bezala, EITBk ezingo du halakorik egin, zeren sortu eta adin nagusiko izan orduko, 18 urteren buruan, hil du bere irudia. Tradizioa sortzeko aukera hori galdu izana hemendik urte batzuetara deitoratuko dugula esaten du lagun horrek. Produktuen diseinu industrialak edo lantegietako arkitektura ondare historiko-artistikoaren parte direla beranduegi konturatu garen bezalaxe (apur batzuk kontserbatzerik baizik ez dugunean), irudi hori pikutara bidaltzea etorkizunerako ondarea pobretzea dela uste du nire lagunak. Arrazoia ote du?

Txoritxo aldaketaren erabakia alde batera utzirik, berrikuntzaren garaian kanpaina global samar bat egin dutela esan behar da. Irudi aldaketa, publizitate kanpaina eta EITBren webgunearen berrikuntza, guztia pakete batean egokitu zaio enpresa berri samar bati: Euskal.com. Komunikazioaren aro honetan ikusmira multimedia bat eskaintzen duen etxe bat da hori. Interneten irakurri diedanagatik, gainera, oraingo uneari begira egon barik, aurrerago dute jarrita beren enpresa ikuspegia: bideo seinaleak Internetetik azkartasun eta kalitate nahikoarekin garraiatzen

direnerako prestatuak egotea nahi dute Euskal.com-ekoek. Ez dirudi plan txarra.

Institute of Basque Studies, Londresen

Zortea izan nuen ekain amaieran Londresen egin den Institute of Basque Studies (IBS) berriaren nazioarteko lehen sinposioan egoteko. IBS Ingalaterran kokatutako unibertsitateko irakasle euskaldun batzuen ekimena da (besteak beste Imanol Galfarsoro eta Kiko Moraiz), eta nazioarteko saretxo bat antolatzen ari dira. Renoko Basque Studies programako jendearekin harreman ona dute, eta Londresko eta Renoko bi foko horien inguruan nazioartean euskal gaien inguruko ikerketa eta eztabaida zabaltzea dute helburu. Diziplinarteko ekimena da osoki: politika zientziak, kultur ikerketak eta hizkuntzalaritza (bere forma guztietan) elkarlotzen dira IBSko partaideen artean.

IBSren oinarrietako bat Internet bidezko komunikazioa da, nola ez. Webgune txukun bat daukate, eta bertan testu digital interesgarriak ari dira pilatzen, hala nola Joxe Azurmendiren *Demokratak eta Biolentoak* lana, ingelesera itzulita. IBSko bazkide-kolaboratzaileen arteko harremana ere posta elektronikoz bideratzen da oraingoz.

Bestalde, komunikazioaren gaiak pisu nabarmena izan zuen sinposioan. EHUko informazio eta gizarte zientzien fakultateko zenbait irakasle izan ziren han, eta Euskal Herriko egungo panorama mediatikoaren koadroa marraztu zuten. Lainotsu samarra, nolabait esateko, Edorta Arana irakasleak eraman zuen txostenari erreparatuz gero: Euskal Herrian saltzen diren egunkarietako eguraldi mapek Euskal Herria nola marrazten duten (nola marrazten ez duten, esan beharko genuke) aztertu zuen Aranak. Adibide bat besterik. Espainia ukatzen dugula esaten digute gero Espainiako Historiaren Errege Akademiakoek...

Komunikabideek euskal errealitatearen itxuraketa/desitxuraketa eragiteko duten indarra askok aipatu zuten sinposio horretan. Politika gaiak pil-pilean izan ziren porentzia eta eztabaida askotan, horixe baitzen, dudarik ga-

be, nazioarteko entzuleentzat interesgarriena. Alde horretatik, Renoko Unibertsitateko William Douglass irakasle ezagunak emandako hitzaldia argigarria izan zen: Espainiako media nagusiek euskal gatazka marrazteko darabilzaten lauzpabost topikoen errepassoa egin zuen. Topikoak gezurtiak zirela azpimarratu zuen Douglasssek, baina horrekin batera indartsuak ere badirela gogoratu zigun, eta ez dutela gatazka konpontzen laguntzen, alderantziz baizik. Abertzaletasunaren eta euskaltzaletasunaren demonizazio etengabea dihardute Madrilén, bai komunikabideek bai Espainiako Gobernuak. Demonizazio mediatikoaren aurrean erantzun-estrategia bateratu baten beharra eskatzen irakurri nion lehengoan artikulua Martxelo Otamendi *Egunkaria*-ko zuzendariari, Historia Akademiaren txostenaren harira. Arrazoi du Otamendik, baina asmatuko ote dugu?

Goiena proiektua

Espainiako presio mediatikoaz gain, komunikabideen inguruko beste gai batzuk ere aipatu ziren Londresko sinposioan. Jakin genuen, adibidez, Europako Parlamentuaren enkarguz txosten bat egin duela Galesko Aberystwyth unibertsitateko Mercator taldeak, Internetek eta teknologia berriek hizkuntza gutxiagotuen baitan izango duten eraginaren inguruan. Zantzu batzuk besterik ez zizkiguten eman txosten horren inguruan: dirudienez, itxita dago haren edukia. Estrasburgon dute txostena, norbaiten ipurdiaren azpian kieto, eta ezin irakurri. Ondo gabiltza.

Atal hau idazten duen kazetariak ere Interneten inguruan jardun zuen sinposio horretan. Ohi bezala, pesimista samar, halakoxea naiz eta. Askoz aurreratuago ikusten ditudala katalanak eta galegoak, horixe bota nuen.

Beste batzuek ikuspegi baikorragoa eraman zuten. Deba Garaian garatzen ari den Goiena ekimeneko bi ordezkari izan ziren Londresen: Mikel Irizar (Hitzaro saioa aurkezten du ETBn), eta Joxe Aranzabal, bere garaian Arrasate Press *asmatu* zuen gizona. Herri komunikabideen

ibilbideak etorkizuna daukala esatera etorri ziren biak. Orain arte, Arrasate inguru horretan asmatu dute, inon baino ondoen, esparru horretan lanean. Herri desberdinetako ekimenak batu eta beste urrats batzuetan dihardute orain: Goiena da hori, Deba Garai edo Goieneko komunikabideen kooperatiba berria (kooperatibaren egitura hartu baitu ekimenak). Eskualdeko bi herri telebistak bailarako Goiena TB proiektuan elkartu dira dagoeneko, eta herri guztietan zehar zabalduko dira orain telebista berri horren uhinak.

Irizarrek eta Aranzabalek eskualde mailan errotutako telebista euskaldunen eredia defenditu zuten sinposioan. Zabalera handiko kableak, uhinak edo zuntzak iristen direnean denon etxeetara, ehun TB kateren artean euskarazko eskaintza duin bat edukitzeko aukera horixe izango dela. Hortaz, herri telebistetan inbertitzeko garaia dela azpimarratzen dute Goienakoek. Ni neu, alderdi horretatik, apur bat eszeptikoagoa naiz. Duela bi hilabete inkesta baten berri jakin genuen: Kalifornian, 9 eta 17 urte bitartekoan artean, hirutik bik telebista baino nahiago du Internet. Hori iritsiko da hona, eta horretarako dugun prestakuntza hutsaren hurrengoa da, herri telebisten edo herri komunikabideen esparruan euskaldunok duguna baino askoz txikiagoa. Enfin, badirudi Goienakoak Internetera begira ere ari direla zerbait prestatzen. Ea zortea duten.

Kronika, Sareko Hernani, Bizkaia

Herri edo eskualdeetako komunikabideen alorrean beste inbentu batzuk ere ari dira sortzen. Berritzaileetako bat Hernanin azaldu zaigu: *Kronika* egunkaria. Herri aldizkari bat ateratzeak duen kostu antzekoarekin, herrian egunkariekin batera kioskoetan banatzen den A3 orri bat da, eta bertako euskara elkarteak, Dobera, dago horren atzean. Inguruko bi bertsolarik dihardute oraingoz kazetari lanetan, Unai Agirrek eta Jexux Mari Irazuk. Herriko jaien bezperan sortu zen, Sanjoanetan, eta goiz da oraindik nondik nora joango den esateko.

Ia aldi berean, *Sareko Hernani* agerkari digitala ere azaldu zen Interneten. Kasu honetan, *Argia*-k bere Interneteko aurpegia berriztatetik etorri da ideia: edizio lokalak egitearena. Aldaketa honekin, *Argia*-k Interneteko bere produktu editorialaren bereizgarritasuna indartu du. Hau da, *Argia* aldizkaria gauza bat da (eta sarean ere kontsultatu daiteke osoki), baina *Sareko Argia* beste bat da: eguneroko albisteak idatziz zerbitzen dituen medio berri bat (EITB ere albisteak egunero idatziz ematen hasi da bere webgunean, bide batez). Informazio kanal hori herri edizioekin (Hernani da lehen adibidea) eta kanal tematikoekin osatu nahi dute. Katalunian *Vilaweb* eta Galizian *Vieiros* zerbitzuen parekidea da *Sareko Argia*. Bitxiena, nire irudiz, zenbat itxoin behar izan dugun Euskal Herrian Katalunian duela bost urte asmatu zutena hemen egiten hasteko...

Euskaldunon Egunkaria-k orain kaleratzen duen *Bizkaia* gehigarria ere hor dugu. Kasu honetan, herri edo eskualde agerkaria baino gehiago da, jakina. Bi berritasun azpimarragarri ditu produktuak: *Egunkaria*-k herrietako informazioa barneratzeko egin duen lehen saioa da (saio serio eta garrantzitsua, egunerokoak laster 10 urte beteko dituen honetan), eta bestalde, bizkaieraz dago idatzia.

Ekimenaren bultzatzaileek diotenez, bizkaiera batu bat finkatzeko berebiziko garrantzia izan dezake *Bizkaia* gehigarri honek. Eredua ikusirik, zalantzatxo batzuk badi-tut neuk. Adibidez: ergatibo plurala -ek da *Bizkaia* gehigarriko bizkaiera horretan, batek daki zergatik, eta -a organikodunak mugatu singularrean daudenean ez dute -ea forma hartzen. Hori bizkaiera batua izango den, ez dakit, baina bizkaiera, behintzat, ez da. j